

Mattilsynets oppsummering og vurdering av høringsuttalelsene, forslag 25. november 2021 om endring i forskrift om tatoveringsprodukter (sak 2021/233671)

Følgende høringsinstanser/personer har avgitt uttalelser:

Høringsinstans
Norges Astma- og Allergiforbund (NAAF)
Norsk Tattoounion
Hans Jørgen Talberg

Vi viser også til høringsuttalelsene i sin helhet, som følger vedlagt i oversendelsesbrevet til Helse- og omsorgsdepartementet.

Norges Astma- og Allergiforbund (NAAF)

Norges Astma- og Allergiforbund (NAAF) opplyser at de er positive til og støtter de nye bestemmelsene i REACH-forskriften, som vil bidra til å redusere mengden allergifremkallende kjemikalier på det norske og europeiske markedet.

Mattilsynets vurdering:

Vi tar uttalelsen fra NAAF til etterretning.

Norsk Tattoounion

Generelt - særnorske regler mv. virker kompliserende

Norsk Tattoounion opplyser at de tidligere har tatt til orde for å stoppe useriøs tatovering som foregår i hjemmemiljø og på fester, og at de i mange år har ønsket aldersgrense, obligatorisk hygienekurs for de som vil åpne tatoveringsstudioer og bedre opplæring av de som utfører kontroller av tatoveringsstudioer. Norsk Tattoounion mener at myndighetene ikke har grepet fatt i disse innspillene. Norsk Tattoounion opplyser at de ønsker en trygg og åpen bransje.

Norsk Tattoounions hovedbudskap er at de støtter forskriftens og forskriftsarbeidets målsetning om at tatoveringsprodukter skal være helsemessig sikre for mennesker. For medlemmene deres, er det helt sentralt at regelverket ivaretar hensynene til forbrukerinteresser, redelighet, etikk og kvalitet.

Norsk Tattoounion mener imidlertid at det fremstår som uhensiktsmessig og unødvendig kompliserende at Norge skal ha to regelverk som gjelder tatoveringsfarger og som ligger under ansvarsområdet til to forskjellige departementer. Etter Norsk Tattoounion sin mening, ville det være hensiktsmessig å samle forvaltningen av alt tatoveringsregelverk under en etat.

Norsk Tattoounion mener videre at språket i regelverket ikke er brukertilpasset. De viser til at det er et mål for all offentlig forvaltning å benytte klarspråk, dvs. et korrekt, klart og brukertilpasset språk i regelverk og retningslinjer. Norsk Tattoounion støtter helhjertet disse målene. Norsk Tattoounion mener derfor at det er derfor trist at regelverket blir utilgjengeliggjort og så krevende å forstå. Norsk Tattoounion mener at regelverket burde skrives enklere slik at brukerne av regelverket (dvs tatovørene) klarer å forstå forskriften og kravene. Dette vil etter deres mening klart bidra til større etterlevelse av regelverket i bransjen, og komme kundene til gunst.

Norsk Tattoounion er derfor ikke enig i forslaget i høringen om å videreføre særegne norske krav når det gjelder tatoveringsfarger. Norsk Tattoounion mener at Norge burde unngå egne særnorske krav slik at norske tatovører har like rettigheter og lik tilgang til farger som resten av tatovørene i EU.

Norsk Tattoounion viser til at tatoveringsbransjen i Norge allerede sliter med å få tak i farger som er merket på norsk etter krav i det kommende REACH-regelverket. Dette fordi produsentene ser at Norge ikke er med i EU, og at de ikke tar hensyn til at vi er med i EØS. Norsk Tattoounion har forsøkt å kommunisere til produsenter om norsk merking, men dette vil falle på leverandører i Norge og EU som skriver ut klistremerker, som igjen tatovørene må sette på. Med særnorske krav til merking vil det bli enda mer vanskelig å få tak i farger. For harde og vanskelige krav vil gjøre at bransjen til slutt gir opp. Norsk Tattoounion mener at dette kun vil føre til at tatovørene går undergrunns og tatoverer fra et hjemmemiljø, noe de absolutt ikke vil. Norsk Tattoounion mener at man da vil miste kontroll på det som skjer i studioene og farger vil være ute av kontroll.

Norsk Tattoounion opplyser at det er rundt 2000 tatovører i Norge i dag som drifter fra godkjente lokaler. Norsk Tattoounion har kjempet i mange år for at den etablerte bransjen skal følge regler og drifte åpent. Med et komplisert og forvirrende regelverk vil det sende bransjen inn bak lukkede dører igjen. Norsk Tattoounion mener at det vil bli et stort tilbakeskritt, og at det vil bli enklere å utføre tatoveringer hjemme uten godkjenning og det er som regel ingen reaksjoner fra myndigheter hvis man gjør det. Norsk Tattoounion regner med at det er rundt 5000 uprofesjonelle «tatovører» i Norge som bruker farger som ikke skal i huden, noe de har advart myndighetene om til stadighet, men dette gjøres det ingenting med. Isteden mener de at det velges å lage vanskeligere regler for de som drifter lovlig, og risikerer å sende dem undergrunns fordi det blir enklere. Det eneste man risikerer med et komplisert regelverk er å gjøre kundene mer utsatt for farger som kan være farlige og som ikke er i henhold til regelverk, fordi de går til en hjemmetatovør med «bedre» farger.

Mattilsynets vurdering:

Vi har forståelse for at Norsk Tattoounion mener at det er uhensiktsmessig og unødvendig kompliserende at Norge skal ha to regelverk som gjelder for tatoveringsprodukter og at disse regelverkene ligger under ansvarsområdet til to forskjellige departementer.

Vi er enig i at dette medfører at det norske regelverket for tatoveringsprodukter blir mindre oversiktlig og mindre tilgjengelig for virksomhetene. Språket i de særnorske bestemmelsene blir også mer komplisert og mindre klart som følge av dette. Dette kan i sin tur føre til dårligere regelverksetterlevelse hos virksomhetene.

I tillegg mener vi at denne løsningen medfører behov for koordinering og samarbeid mellom ulike myndigheter, både når det gjelder tilsyn og regelverksutvikling i EØS og Norge. Dette kan i sin tur medføre en mindre effektiv og mindre enhetlig forvaltning.

Vi vil derfor se nærmere på disse forholdene, og eventuelt senere komme tilbake med flere forslag om endringer i forskrift om tatoveringsprodukter.

De EØS-baserte bestemmelsene om tatoveringsprodukter i REACH-forskriften jf. REACH-forordningen og annet EØS-basert norsk regelverk, vil imidlertid ved eventuell motstrid uansett gå foran de særnorske bestemmelsene om tatoveringsprodukter i forskrift om tatoveringsprodukter.

Spesielle merknader knyttet til de enkelte forslagene

§ 4 Forbud mot produkter som ikke er helsemessig sikre

Norsk Tattoounion mener at bestemmelsen i § 4 ikke bør gjelde for tatoveringsprodukter, da REACH-regelverkets krav til tatoveringsfarger skal sørge for at produktene er så helsemessig sikre som det lar seg gjøre. Norsk Tattoounion mener at bestemmelsen i § 4 er et «svevende» krav og at det bør være tilstrekkelig å følge regelverk som myndighetene har fastsatt, da det der er forbud mot å bruke stoffer som er helsefarlige.

Mattilsynets vurdering:

Som nevnt i høringsbrevet, tilsvare ordlyden i § 4 i forskrift om tatoveringsprodukter, ordlyden i den overordnede og mer generelle bestemmelsen i § 5 første ledd i kosmetikkloven. § 5 første ledd i kosmetikkloven vil derfor fortsatt gjelde selv om vi hadde foreslått at § 4 i forskrift om tatoveringsprodukter skulle oppheves.

I høringsbrevet opplyste vi at selv om ordlyden i bestemmelsen i prinsippet dekker alle aspekter ved tatoveringsprodukter som kan medføre at produktet ikke er helsemessig sikkert, må bestemmelsen tolkes og brukes med forbehold om at visse aspekter ved tatoveringsprodukter, helt eller delvis, direkte eller indirekte, allerede kan være regulert i eller omfattet av annet norsk regelverk. Bestemmelsen skal derfor som hovedregel ikke brukes «på toppen av» og i tillegg til andre og mer spesifikke krav i norsk regelverk som gjelder for tatoveringsprodukter. Bestemmelsen skal fungere som en slags sikkerhetsventil for forhold som ikke er regulert i annet norsk regelverk, men som medfører at tatoveringsproduktet ikke kan anses som helsemessig sikkert.

Vi tar dette innspillet fra Norsk Tattoounion til etterretning, men opprettholder i denne omgang forslaget om videreføring av § 4 i forskrift om tatoveringsprodukter.

Vi vil eventuelt senere kunne komme tilbake med forslag om flere endringer i forskrift om tatoveringsprodukter. De EØS-baserte bestemmelsene om tatoveringsprodukter i REACH-forskriften jf. REACH-forordningen og annet EØS-basert norsk regelverk, vil imidlertid ved eventuell motstrid uansett gå foran de særnorske bestemmelsene om tatoveringsprodukter i forskrift om tatoveringsprodukter.

§ 7 Forbud mot tatoveringsprodukter som ikke er sterile

Norsk Tattoounion har ingen innsigelser mot videreføring av innholdet i § 7, ettersom alle farger kommer sterilisert fra leverandør. Norsk Tattoounion presiserer imidlertid at det per i dag ikke finnes engangskapsler som fungerer for tatoveringsfarger. Norsk Tattoounion opplyser om at flaskene derfor er sterile inntil de blir åpnet og at de deretter oppbevares i en lukket beholder i inntil 250 dager. Norsk Tattoounion opplyser at dette skal ha blitt diskutert og akseptert av Mattilsynet tidligere.

Mattilsynets vurdering:

Vi merker oss at Norsk Tattoounion ikke har noen innsigelser mot forslaget om videreføring av det særnorske kravet om at tatoveringsprodukter skal være sterile i § 7 i forskrift om tatoveringsprodukter.

Vi må imidlertid undersøke nærmere, både når og i hvilken sammenheng Norsk Tattoounion har diskutert dette med sterilitet og oppbevaring etter åpning av flasken med oss, og den angivelige «aksepten» vår av denne vurderingen/praksisen.

Særnorske krav om merking av tatoveringsprodukter som gjelder opplysninger om tatoveringsprodukter som ikke er harmonisert i REACH

Norsk Tattoounion mener at det ikke bør være krav om særnorsk merking på selve beholderen, da det ikke er et krav i REACH. Vi kan ikke forvente at produsenter vil merke flasker kun for det norske markedet, til det er det norske markedet for lite og vi vil ende opp med å ikke få tilgang til farger som igjen vil gjøre at bransjen vil kjøpe farger som ikke er i henhold til regelverk. Da må det heller være opp til leverandør å merke med et ark eller klistremerke.

Norsk Tattoounion viser til at opplysningene som nevnt i § 11 – § 15 skal gis på norsk eller et språk som i betydning og stavemåte likner norsk. De opplyser videre at både svensk og dansk ligner norsk, men at Miljødirektoratet har informert dem om at merking på svensk eller dansk ikke er tillatt. Norsk Tattoounion mener at det ville ha vært en fordel om det var tilsvarende krav til språk i REACH-regelverket og i forskrift om tatoveringsprodukter, slik at det ikke blir forvirrende.

Norsk Tattoounion mener uansett at kravet om merking med opplysninger om nominell mengde burde oppheves, ettersom det ikke er et krav i REACH-regelverket og at det vil kreve for mye av leverandører hvis de må innhente denne informasjon for hver enkelt farge. Norsk Tattoounion mener at det bør være tilstrekkelig at det etter REACH-regelverket må merkes med ingrediensliste i nedadgående rekkefølge.

Mattilsynets vurdering:

Vi mistenker at noen av Norsk Tattoounions uttalelser om dette kan bygge på en misforståelse av forslagene våre.

Selv om vi i høringsbrevet har forslått videreføring av noen særnorske merkekrav for tatoveringsprodukter som vi mener ikke er harmonisert av bestemmelsene REACH-forskriften jf. REACH-forordningen, opplyste vi at vi på generelt grunnlag mener at det vil være uheldig og forvirrende for både virksomhetene, forbrukerne og tilsynsmyndighetene om det skulle gjelde ulike krav til merkingens utforming, plassering og språk, avhengig av om merkekravet (hvilke opplysninger) følger av REACH-forskriften jf. REACH-forordningen eller av de særnorske bestemmelsene i forskrift om tatoveringsprodukter.

Vi foreslo derfor at det i de særnorske kravene til merkingens utforming, plassering og språk i § 10 og i et nytt siste ledd i § 14 i forskrift om tatoveringsprodukter, presiseres at disse kravene ikke gjelder for tatoveringsprodukter.

Vi foreslo også at det i § 10 presiseres at tatoveringsprodukter skal følge kravene i REACH-forskriften jf. REACH-forordningen til merkingens utforming, plassering og språk.

Videre vil vi bemerke at det per i dag gjeldende kravet om merking med opplysning om nominell mengde i vekt eller volum, gjelder innholdet i hele «tatoveringsproduktet» som sådan – ikke per ingrediens/farge mv. Dette kravet har derfor ikke noen sammenheng med kravet i REACH-regelverket om merking med ingrediensliste.

Vi tar dette innspillet fra Norsk Tattoounion til etterretning, men opprettholder i denne omgang forslaget vårt, jf. redegjørelsen ovenfor.

Vi vil eventuelt senere kunne komme tilbake med forslag om flere endringer i forskrift om tatoveringsprodukter. De EØS-baserte bestemmelsene om tatoveringsprodukter i REACH-forskriften jf. REACH-forordningen og annet EØS-basert norsk regelverk, vil imidlertid ved eventuell motstrid

uansett gå foran de særnorske bestemmelsene om tatoveringsprodukter i forskrift om tatoveringsprodukter.

Andre krav til og bestemmelser om tatoveringsprodukter som ikke er harmonisert i REACH – kapittel IV i forskrift om tatoveringsprodukter, markedsføring, varslings- og opplysningsplikt mv.

§ 19 Meldeplikt

Norsk Tattoounion mener at det ikke burde være krav om meldeplikt i Norge så lenge man kjøper produkter fra land innenfor EU/EØS, ettersom farger fra disse landene må følge samme krav. Norsk Tattoounion viser til at man ikke kan regnes som importør, ihht definisjon i Reach, når man kjøper slike produkter fra andre land i EØS. Norsk Tattoounion mener at dette burde presiseres.

Mattilsynets vurdering:

Meldeplikten i § 19 i forskrift om tatoveringsprodukter gjelder for alle tatoveringsprodukter som er beregnet til omsetning på det norske markedet, uavhengig av om produktene er produsert i Norge, andre land i EØS eller land utenfor EØS. Bruken av begrepet «importør» i denne bestemmelsen, er ment å dekke all «innførsel» til Norge av tatoveringsprodukter, både fra land i EØS og utenfor EØS.

Bestemmelsen skal blant annet sikre at myndighetene har oversikt over de ulike produktseriene som til enhver tid omsettes i Norge og hvilken virksomhet som har produsert eller tatt inn produktet til Norge. Dette er viktig i forbindelse med offentlig kontroll mv.

Etttersom vi i utgangspunktet ikke ser at kravet om meldeplikt for tatoveringsprodukter er spesifikt harmonisert av bestemmelsene i REACH-forskriften jf. REACH-forordningen eller annet EØS-basert norsk regelverk, foreslo vi at bestemmelsen videreføres.

Vi tar dette innspillet fra Norsk Tattoounion til etterretning, men opprettholder i denne omgang forslaget om videreføring av det særnorske bestemmelsen om meldeplikt i § 19.

Vi vil eventuelt senere kunne komme tilbake med forslag om flere endringer i forskrift om tatoveringsprodukter. De EØS-baserte bestemmelsene om tatoveringsprodukter i REACH-forskriften jf. REACH-forordningen og annet EØS-basert norsk regelverk, vil imidlertid ved eventuell motstrid uansett gå foran de særnorske bestemmelsene om tatoveringsprodukter i forskrift om tatoveringsprodukter.

Hans Jørgen Talberg

Hovedbudskapet til Hans Jørgen Talberg er at forslaget vårt til endringer i forskrift om tatoveringsprodukter bør fastsettes uten endringer.

Talberg mener at det med dette beholdes en forskrift for regulering av flere produkttyper som ved bruk kommer i meget intim direkte kontakt med menneskekroppen. Slik intim kontakt krever etter Talbergs mening nødvendigvis en meget streng helsesikkerhetsmessig regulering.

Talberg mener at det er spesielt viktig med videreføring av § 7 om forbud mot tatoveringsprodukter som ikke er sterile og § 20 (særlig nr. 4, 6 og 7) om dossier.

I høringsuttalelsen redegjør Talberg også utfyllende for historikken og bakgrunnen for utviklingen av et felleseuropeisk regelverk om tatoveringsprodukter, helt fra Europarådsresolusjonene om dette, utviklingen av nasjonalt regelverk i ulike medlemsstater og fram til den nye reguleringen under REACH-forordningen. Talberg kommer også med synspunkter om hva han mener har vært bra og mindre bra i denne sammenheng.

Mattilsynets vurdering:

Ettersom det felleseuropeiske regelverket nå har «blitt som det har blitt», tar vi Talbergs utfyllende redegjørelse for historikken og bakgrunnen for utviklingen av et felleseuropeisk regelverk om tatoveringsprodukter, og Talbergs synspunkter om hva som har vært bra og mindre bra i denne sammenheng, til etterretning.

Vi opprettholder i denne omgang alle forslagene om videreføring av særnorske bestemmelser, jf. høringsbrevet og utkastet til endringsforskrift.

Vi vil imidlertid eventuelt senere kunne komme tilbake med forslag om flere endringer i forskrift om tatoveringsprodukter. De EØS-baserte bestemmelsene om tatoveringsprodukter i REACH-forskriften jf. REACH-forordningen og annet EØS-basert norsk regelverk, vil imidlertid ved eventuell motstrid uansett gå foran de særnorske bestemmelsene om tatoveringsprodukter i forskrift om tatoveringsprodukter.